

ingediend op **705** (2020-2021) – Nr. 2
6 mei 2021 (2020-2021)

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu,
Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie
uitgebracht door Bruno Tobback

over het voorstel van decreet

van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz,
Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck

tot wijziging van het decreet van 3 april 2020
tot afwijking van diverse bepalingen
van het Energiedecreet van 8 mei 2009,
het decreet van 18 juli 2003
betreffende het integraal waterbeleid,
gecoördineerd op 15 juni 2018,
en de uitvoeringsbesluiten ervan,
en tot dekking van de kosten
voor elektriciteitsverbruik, verwarming of waterverbruik
voor de eerste maand van tijdelijke werkloosheid
ten gevolge van de coronacrisis

Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie:

Voorzitter: Gwenny De Vroe.

Vaste leden:

Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Andries Gryffroy, Freya Perdaens, Wilfried Vandaele;

Bart Claes, Leo Pieters, Sam Van Rooy;

Tinne Rombouts, Koen Van den Heuvel;

Steven Coenegrachts, Gwenny De Vroe;

Björn Rzoska, Mieke Schauvliege;

Bruno Tobback.

Plaatsvervangers:

Annick De Ridder, Marius Meremans, Joris Nachtergaele, Axel Ronse, Nadia Sminate;

Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Wim Verheyden;

Robrecht Bothuyne, Lode Ceyssens;

Bart Tommelein, Bart Van Hulle;

Johan Danen, Chris Steenwegen;

Hannes Anaf.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

Documenten in het dossier:

705 (2020-2021) – Nr. 1: Voorstel van decreet

INHOUD

1. Toelichting	4
2. Bespreking	4
3. Stemming	8

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie besprak op woensdag 5 mei 2021 het voorstel van decreet van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuynne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van het decreet van 3 april 2020 tot afwijking van diverse bepalingen van het Energiedecreet van 8 mei 2009, het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, en de uitvoeringsbesluiten ervan, en tot dekking van de kosten voor elektriciteitsverbruik, verwarming of waterverbruik voor de eerste maand van tijdelijke werkloosheid ten gevolge van de coronacrisis (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 705/1).

(Deze vergadering werd als videoconferentie georganiseerd.)

1. Toelichting

Andries Gryffroy wil voorafgaand verduidelijken dat het voorliggende voorstel van decreet niet raakt aan de minimale levering van energie in de winterperiode waarvoor tussen 1 november en 1 maart de meters niet kunnen worden afgesloten. Voor de toelichting van dit voorstel van decreet verwijst hij naar het voorstel van decreet dat vorig jaar eind maart werd ingediend bij de aanvang van de coronacrisis (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 257/1) en dat het decreet van 3 april 2020 is geworden dat met voorliggend voorstel van decreet wordt gewijzigd. Toen werd mede om sanitaire redenen beslist dat het niet veilig was om mensen van Fluvius op pad te sturen om tellers te gaan afsluiten of budgetmeters te plaatsen. Ook de indieningstermijn voor de EPB-aangifte werd toen geschorst (EPB: energieprestatie en binnenklimaat). Eind oktober 2020 lag een nieuw voorstel van decreet ter bespreking voor (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 566/1) dat die onmogelijkheid tot het plaatsen of activeren van budgetmeters voor aardgas of elektriciteit, of tot het uitschakelen van de stroombegrenzer in de budgetmeter voor elektriciteit, heeft opgeheven. Dit was nodig omdat mensen in de situatie kwamen waarbij ze hun rekening niet konden betalen terwijl het voor Fluvius niet mogelijk was om een budgetmeter te plaatsen en schulden onbepaald werden opgebouwd. Anderzijds was ook duidelijk geworden dat de medewerkers van Fluvius dit op een veilige manier konden doen. Aan de schorsing van de indiening van de EPB-aangifte werd niet geraakt en ook de oorspronkelijke regeling betreffende de aansluiting van water werd niet gewijzigd.

Intussen bevinden we ons nog steeds in een civiele noodsituatie die met het besluit van de Vlaamse Regering van 12 februari 2021 werd verlengd voor de periode van 28 februari 2021 tot 28 juni 2021. Intussen is men wel van oordeel dat elektriciteit en aardgas moeten kunnen worden afgesloten om bijvoorbeeld een budgetmeter te plaatsen of in de ondernemerswereld moedwillige wanbetalingen aan te pakken. Ook de schorsing van de verplichting van EPB-aangifte wordt aan de regering overgelaten. Hetzelfde geldt ten slotte ook voor de watertoevoer waarvoor nu ook in de mogelijkheid tot het afsluiten of het begrenzen wordt voorzien.

Andries Gryffroy vat samen dat in de huidige noodsituatie, die een decretale rechtsgrond heeft, de decreetgever telkens moet tussenkomen in het operationele beheer van meters. Het voorstel van decreet kent echter een delegatie aan de Vlaamse Regering toe die dan oordeelt of een uitzondering moet worden gemaakt inzake het afsluiten van meters. Daardoor kan korter op de bal gespeeld worden. Het werken met een voorstel van decreet impliceert immers dat vaak twee maanden tijd moet worden voorzien.

2. Bespreking

Johan Danen stelt dat zijn fractie dit voorstel van decreet onmogelijk kan steunen. Vooreerst wil hij stellen dat het afsluiten van meters om acute veiligheidsredenen steeds mogelijk is geweest. Dat wordt evenwel vaak als drogreden aangehaald.

De reden waarom men destijds voorstander was van de onmogelijkheid om de toevoer van elektriciteit, gas en water af te sluiten in noodsituaties, was tweeledig: enerzijds omwille van de veiligheid van de medewerkers maar anderzijds ook omwille van het comfort van de abonnees. Men kan mensen toch niet afsluiten van nutsvoorzieningen in een covidperiode? Het is nu al zo dat de ongelijkheid als gevolg van de pandemie toenam, waardoor mensen die het al moeilijk hadden het nog moeilijker hebben. Mensen actief in noodzakelijke sectoren zoals de distributie, hebben vaak niet de beste contracten en zijn meer gevat door besmettingen. Gaan we deze profielen nog extra treffen als ze hun facturen niet meer kunnen betalen? Een noodsituatie is er zeker voor de meest kwetsbaren en met hen moet solidariteit betoond worden. Voor de samenleving zijn die facturen in deze periode een bijzaak. Dat de budgetmeter helpt om de schulden te beheersen, klopt maar ten dele aangezien de tarieven in dat geval hoger liggen dan wat men op de private markt kan bedingen. Om die reden zal Groen het voorstel van decreet dan ook niet steunen. De automatische koppeling tussen een noodsituatie en de onmogelijkheid tot het afsluiten is wel degelijk logisch in een welvarende regio als Vlaanderen.

Ook heeft Johan Danen de indruk dat men zich nogal neerbuigend uitlaat over het parlement. Dat kan perfect de taak waarnemen waarvoor hier volmacht aan de regering wordt gegeven. Controle van de regering is hier beter dan vertrouwen. Als spoed gevraagd wordt in het parlement is een regeling op een week tijd mogelijk.

Bruno Tobback kan zich vooreerst aansluiten bij de laatste bedenkingen van Johan Danen. Het afgelopen jaar is toch duidelijk gebleken dat het parlement, met steun vanuit de oppositie, snel een aantal decreten kan behandelen. Men is daar steeds zeer soepel en alert in geweest en bereid om correct en snel te handelen. De realiteit spreekt dus de stelling van Andries Gryffroy tegen. Het parlement heeft vaak sneller gewerkt dan bepaalde leden van de regering of de regering in zijn geheel. Als vertegenwoordiger van de mensen die geconfronteerd worden met afsluitingen, is het parlement beter geplaatst dan de regering die 'belobbd' wordt door Fluvius. Fluvius' comfort mag niet de eerste prioriteit zijn. Hier moet een evenwicht gezocht worden.

In die zin zal ook de Vooruitfractie dit voorstel van decreet niet goedkeuren om dezelfde reden als door Johan Danen werd geschetst. Het is meer dan logisch dat in het zeer uitzonderlijke geval van een civiele noodsituatie er voor de meest kwetsbaren een automatisch mechanisme van bescherming in werking treedt. Dat mechanisme hoeft niet absoluut te zijn. Hij zou zich kunnen vinden in een systeem waarbij dit automatisme achteraf door de regering of het parlement wordt gecorrigeerd. Nu wordt een noodsituatie afgekondigd en zijn er nog extra stappen nodig om vervolgens mensen ook te beschermen. Dit lijkt hem contradictorisch. In een noodsituatie moet de bescherming van de meest kwetsbaren automatisch gegarandeerd zijn, tenzij men kan aantonen waarom een andere oplossing beter zou kunnen zijn. Daarover kan het parlement dan snel en flexibel oordelen.

Bruno Tobback besluit dat het voorstel van decreet momenteel een gemakkelijksheidsoplossing is die de netbeheerder en de leverancier beschermt ten koste van de zekerheid van een aantal klanten. Vooruit vindt dit een verkeerde volgorde van prioritering en zal dan ook tegen dit voorstel van decreet stemmen.

Willem-Frederik Schiltz ziet hier een ideologische discussie. Hij wil tegenspreken dat het voorstel van decreet ertoe leidt dat mensen in de kou worden gezet. Het gevoel dat men mensen geeft dat ze niet kunnen worden afgesloten, is hypocriet wanneer dit tot gevolg heeft dat ze zullen worden geconfronteerd met jarenlange afbetalingen van opgehoopte schulden. Anders zou men mensen in een civiele noodsituatie ook gratis drinkwater, voeding, huisvesting, transport en dergelijke moeten geven. Hij ziet een tegenstelling tussen het aanbieden van allerlei voor-

zieningen versus het redzaam maken van mensen zodat ze zich zelf uit de slag kunnen trekken. Dat is een discussie die men in de armoedebestrijding steeds zal hebben. In het voorliggende geval is voorzien in een systeem waarbij mensen die in betalingsmoeilijkheden komen via de lokale adviescommissies (LAC's) worden bijgestaan en niet zomaar worden afgesloten. Dit is een stapsgewijs proces waarbij slechts in extreme gevallen tot afsluiting wordt overgegaan. Verder is er ook nog de situatie van de bedrijven die niet aan deze sociale dynamiek onderworpen zijn, waar de situatie voor de maatschappij nog schrijnender is. Vaak worden daar nog schulden opgestapeld alvorens men uiteindelijk de boeken neerlegt en de curator vaak nog niet tot afsluiting kan overgaan. Daardoor worden kosten naar de netbeheerders doorgeschoven, wat ook niet sociaal is. Wat het sociale beleid inzake energie moet zijn, kan in een andere context nog besproken worden maar mensen zogezegd zekerheid bieden terwijl voor hen na de noodsituatie het persoonlijk faillissement dreigt, is geen oplossing.

Volgens *Leo Pieters* is het geen toeval dat de oppositie hier gelijkgestemd is. Het terugdraaien van de bestaande regeling heeft geen zin omdat het parlement bewezen heeft dat het indien nodig snel kan werken, ook met de oppositie. Het lijkt erop dat de regering nog meer bevoegdheden naar zich toe wil trekken en een nog grotere impact wil hebben. Daar kan men niet mee akkoord gaan. Het Vlaams Belang zal dan ook tegen dit voorstel van decreet stemmen.

Robrecht Bothuyne stelt dat zijn fractie het voorstel van decreet steunt. Hij vindt het debat ideologisch geladen. Hij ontwaart hier de geest van Steve Stevaert met de automatische gratis toekenning van nutsvoorzieningen. Nochtans heeft Vlaanderen op dit vlak reeds een goed systeem om energiearmoede op te vangen dat zijn gelijke niet kent in Europa. De LAC's proberen op een zeer fijnmazige manier de mensen terug naar een normale situatie te begeleiden. Dat systeem werd even on hold gezet in het kader van de crisis, maar intussen bestaat er toch eensgezindheid over het feit dat men uit de crisis aan het klauteren is en het normale systeem terug kan werken. Hij begrijpt het wantrouwen ten aanzien van het bestaande systeem niet goed.

Wat de kritiek op de delegatie aan de Vlaamse Regering betreft, ziet hij bij bepaalde partijen niet dezelfde houding op federaal niveau in het kader van het debat over de Pandemiewet. Daar wordt wel een delegatie verdedigd door sommige partijen die hier kritiek uiten, terwijl andere partijen die het voorliggend voorstel van decreet mee indienden op federaal niveau dan weer kritiek hebben op de delegatie. Afhankelijk van het voorliggende geval wijzigt blijkbaar de ideologische instelling. Bij CD&V is dat niet het geval. De delegatie gekoppeld aan de civiele noodsituatie is wel degelijk de juiste keuze om waar nodig snel te kunnen handelen. Dat neemt niet weg dat het parlement zijn controlerende rol blijft vervullen, integendeel. Hij hoopt dat ook de oppositie vooralsnog het voorstel van decreet zou steunen.

Bruno Tobback is niet onder de indruk en ziet geen enkele reden ten gronde die de voorgestelde aanpak rechtvaardigt. Men zou beter in de mogelijkheid voorzien de automatische koppeling op te heffen wanneer daar gegronde redenen voor zijn, bijvoorbeeld wanneer de civiele noodsituatie bijzonder lang duurt. De verwijzing naar de gratis levering van nutsvoorzieningen doet niet ter zake want daar gaat de garantie om niet te worden afgesloten niet over. De rekeningen moeten uiteindelijk toch worden betaald, wat men voor de bedrijven ook expliciet aanhaalde maar mogelijk moeilijk te realiseren is. Dit gaat dus over goed bestuur en correct omgaan met de burgers, en niet over ideologie. De meerderheid kiest evenwel voor een gemakkelijksoplossing. De automatische bescherming vervalt en komt er maar als een gunst van de regering. Vooruit denkt dat men in die situaties vaak te laat komt en er zich al drama's hebben voorgedaan. Hij verkiest een automatische bescherming tenzij misbruiken worden vastgesteld en er ingegrepen moet worden. Dit is geen poging om gratis stroom te leveren. Het argument van Willem-Frederik

Schiltz om mensen zelfredzaam te maken gaat niet op. Dit gaat om de bescherming van mensen in een civiele noodsituatie zoals de covidepidemie, waarbij mensen bijvoorbeeld op technische werkloosheid vallen. Dat laatste is dan een beslissing en een financiering van de overheid. Dat doet men precies omdat burgers er weinig impact op hebben en er weinig kansen inzake zelfredzaamheid zijn. Een civiele noodsituatie blijft ook niet duren en een aanpassing eraan is dan ook iets wat voor de meeste burgers niet mogelijk is.

Hij besluit dat de belangen van de burgers eerst moeten komen, boven die van het systeem – en als dat ideologisch is, verdedigt hij het graag.

Johan Danen wil op enkele elementen inpikken. Wat de zelfredzaamheid betreft, vindt hij het nogal grof om dit te vragen aan mensen die in de miserie zitten om redenen waar ze zelf niet voor gekozen hebben. In een pandemie zit iedereen in hetzelfde bad maar zijn het toch vooral de meest kwetsbaren die dieper wegzinken. Dit bleek heel erg de laatste maanden. Mensen in dergelijke situaties met betalingsmoeilijkheden inzake nutsvoorzieningen, zouden zich hiermee niet in de eerste plaats moeten bezighouden. Zij proberen te overleven. Het is dan ook een kwestie van solidariteit om bij hen niet met een afsluiting van de nutsvoorzieningen te dreigen. De delegatie in dezen aan de regering opent de deur voor willekeur. Misschien dat deze regering er wel correct mee omgaat, maar dat is geen garantie voor de toekomst en het zet de deur open voor misbruik door de uitvoerende macht.

Willem-Frederik Schiltz stelt vast dat het gebruik van het woord 'zelfredzaamheid' als een rode lap op een stier werkt. Hij heeft echter ook benadrukt dat het niet betekent dat mensen aan hun lot worden overgelaten. Hij ziet hier een ideologisch verschil tussen de partijen. Bij een noodzaak van sociaal ingrijpen werken sommigen liever aan de aanbodzijde door diensten als de nutsvoorzieningen te leveren, terwijl anderen liever het inkomen van de burgers op peil willen houden. Dit is een verschil in benadering en exact wat in deze pandemie ook gebeurd is. Men heeft de mensen niet gezegd dat ze hun plan konden trekken. Er werd voorzien in technische werkloosheid en in een energiepremie, net om te kunnen voorzien in de energiebehoefte. Het is evenwel geen bijdrage aan de zelfredzaamheid om tegen mensen te stellen dat ze tijdelijk niet kunnen worden afgesloten, maar ze nadien wel geconfronteerd worden met een opgebouwde schuldenberg. De problemen worden beter van in het begin structureel zo zuiver mogelijk aangepakt met goede perspectieven voor na de civiele noodsituatie.

Leo Pieters stelt dat een civiele noodsituatie zich niet om de haverklap voordoet. De situatie duurt nu al een jaar waarbij maatregelen werden genomen. Die wenst men nu terug te schroeven. Maar in de toekomst kunnen die situaties ook van kortere duur zijn. Het lijkt hem dan ook niet nodig om te gaan morrelen aan de bestaande regelgeving en de macht aan de regering toe te kennen. Daarmee kan Vlaams Belang niet akkoord gaan, en dat is niet ideologisch geïnspireerd maar ingegeven door duidelijkheid en goed bestuur.

Andries Gryffroy verbaast zich over bepaalde opmerkingen. Hij heeft zich niet neerbuigend uitgedrukt over het parlement. Hij vertrekt enkel van de vaststelling dat bij een normaal decreet men vaak twee maanden tijd moet uittrekken. Hij heeft ook niet beweerd dat er zich om de haverklap een noodsituatie zou voordoen. Toen het initiële nooddecreet werd aangenomen was iedereen er wel van overtuigd dat de noodsituatie na enkele maanden zou afgelopen zijn. Intussen zijn we een jaar verder en valt de toekomst niet te voorspellen. Men heeft zich dus mispakt aan het virus en is in situaties terechtgekomen waarbij bijvoorbeeld bedrijven schulden zijn kunnen blijven opbouwen. De kans dat de energieleverancier bij een faillissement dit nog kan verhalen is nihil. Men wil dus verhinderen dat de kosten nodeloos oplopen ten koste van de leverancier en de netbeheerder. Uiteindelijk zullen deze

kosten door iedereen gedragen moeten worden. Als men dan toch wil afsluiten moet de netbeheerder fysiek ter plaatse komen. Dit was een jaar geleden niet opportuun maar intussen is dat gewijzigd. Voorts gaat de discussie hier niet over het afsluiten maar over het plaatsen van een budgetmeter. Het sociaal tarief dat daarbij gehanteerd wordt, is een federale aangelegenheid. Het moet dan misschien op dat niveau herbekeken worden. Het plaatsen van die budgetmeter dient dan om te voorkomen dat overmatige schulden worden opgebouwd. Een alternatief is dat men de burger zijn schuld zou kwijtschelden. Dat ziet hij hier als ondertoon in het debat, maar daar kan hij zich niet in vinden. Daarvoor is er het systeem van de LAC's enzovoort. Dat gaat men hier niet wijzigen.

Johan Danen stelt vast dat het net wel om de mogelijkheid van afsluiten gaat met een volmacht aan de regering. Misschien is dat niet de intentie van Andries Gryffroy of van deze regering, maar dat is niet voorspelbaar. Een decretale verankering is dus beter. Hij stelt de meerderheid dan ook voor om dit voorstel van decreet in trekken omdat men blijkbaar bepaalde hiaten niet ziet.

Bruno Tobback, verwijzend naar de situatie van de bedrijven, spreekt de praktische problemen van de huidige situatie niet tegen. Maar het voorzien in de onmogelijkheid tot afsluiten betekent niet dat de kosten vervallen en dat wordt beslist om mensen automatisch en gratis elektriciteit te leveren. De LAC's zouden moeten dienen om mensen in schulden bij te staan maar die werken niet allemaal even goed. Voor elk van de opgeworpen argumenten heeft hij begrip maar zijn hoofdbezwaar is dat men van de bescherming tegen afsluiting nu een gunst gaat maken. Het mechanisme gaat daarbij uit van een wantrouwen ten aanzien van de burger, waarbij de voorgestelde oplossing vooral de netbeheerder en de leverancier goed uitkomen in de plaats van de meest kwetsbaren, die nu nog beschermd zijn dankzij het verbod op afsluiting.

Nog wat de situatie van de bedrijven betreft, stelt hij dat de onmogelijkheid om fysiek te gaan afsluiten toch in schril contrast staat tot het personeel dat ingeschakeld werd om de supermarkten in die periode wel open te houden. Ook het afsluiten van bedrijven was niet onoverkomelijk. Men had ook enkel dat probleem kunnen oplossen.

Andries Gryffroy stelt nog dat wat de bedrijven betreft, er na het initiële decreet geen rechtsgrond meer was om tot afsluiting over te gaan. Dat wordt nu weer rechtgezet. Wat de opmerking van Johan Danen betreft, repliceert hij dat het hier gaat over het afsluiten en het plaatsen van een budgetmeter. Indien dat niet mogelijk is dreigt de schuldenlast enkel maar te verhogen.

3. Stemming

Ter stemming gelegd worden de artikelen 1 tot en met 5, en het voorstel van decreet in zijn geheel, aangenomen met 9 stemmen tegen 4.

Gwenny DE VROE,
voorzitter

Bruno TOBBACK,
verslaggever